

BÀI 4:

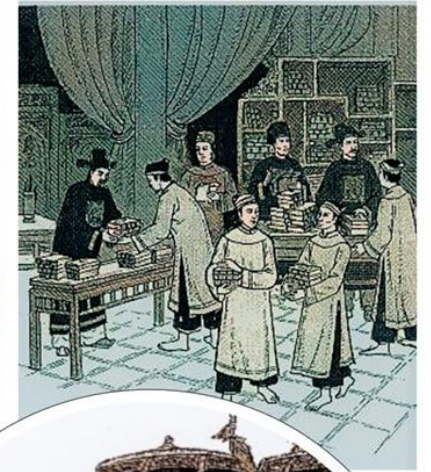
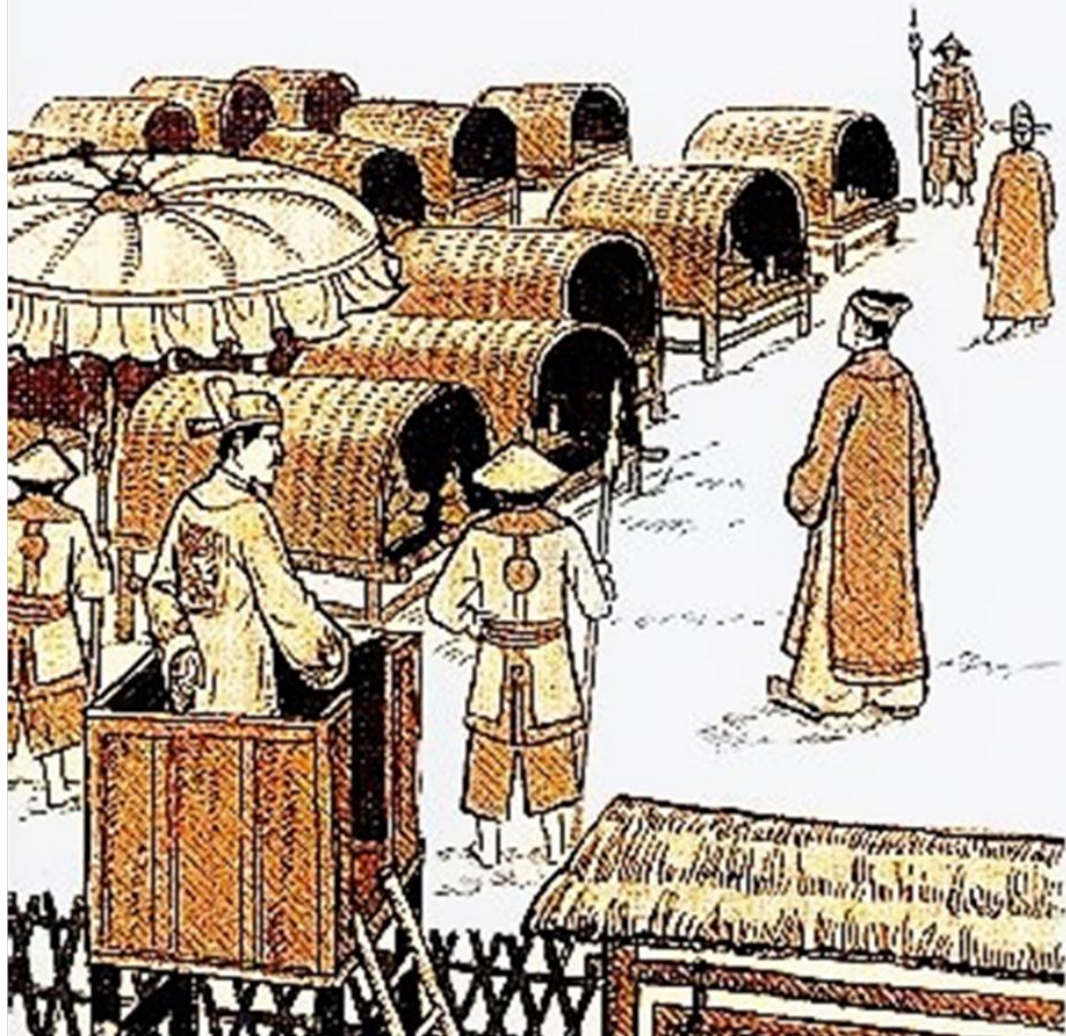
Độc hiểu văn bản:

Lễ xướng danh
khoa Đinh Dậu
(Trần Tế Xương)

VỊNH KHOA THI HƯƠNG

Trần Tế Xương

MỘT SỐ HÌNH ẢNH THI CỬ
THỜI VUA LÊ THÁNH TÔNG

Nhà nước phong kiến xưa tổ chức các kì thi cho sĩ tử tham gia nhằm mục đích gì?

I. Tìm hiểu chung.

1. Tác giả.

- Trần Tế Xương (1870 - 1907) thường gọi là Tú Xương.
- Quê quán: làng Vị Xuyên - huyện Mĩ Lộc - tỉnh Nam Định (nay thuộc phường Vị Hoàng, thành phố Nam Định).
- Cuộc đời ngắn ngủi, nhiều gian truân.
- Thơ của ông đậm chất trữ tình và trào phúng, phản ánh rõ nét bức tranh hiện thực của xã hội thuộc địa nửa phong kiến nước ta cuối thế kỉ XIX - đầu thế kỉ XX.
- Một số tác phẩm như: *Vịnh khoa thi Hương, Giễu người thi đỗ, Ông cò, Phòng nhờ, Thương vợ, Văn tế sống vợ.*

2. Tác phẩm

a. Xuất xứ

- “Vịnh khoa thi Hương” còn có tên gọi khác “Lễ xướng danh khoa Đinh Dậu”, được sáng tác năm 1897.

b. Bố cục

- Hai câu đề: Giới thiệu về kì thi.
- Hai câu thực: Cảnh tượng khi đi thi.
- Hai câu luận: Những ông to bà lớn đến trường thi.
- Hai câu kết: Thái độ phê bình của nhà thơ với kì thi.

II. Tìm hiểu chi tiết.

Phiếu học tập

1. Hai câu đề cho biết điều gì về chế độ thi cử ở nước ta cuối thế kỉ XIX?
2. Biện pháp tu từ nào đã được sử dụng trong cách diễn đạt “Lôi thôi sĩ tử vai đeo lọ” và “Âm oẹ quan trường miệng thét loa”? Nêu rõ tác dụng của biện pháp tu từ đó trong việc tái hiện hình ảnh các sĩ tử và quan viên người Việt
3. Nhắc đến “nhân tài đất Bắc”, tác giả muốn ám chỉ những đối tượng nào? Em cảm nhận được thái độ gì của tác giả qua lời nhắn nhủ ấy?

II. Tìm hiểu chi tiết.

1. Hai câu đề.

2. Hai câu thực.

- Hình ảnh:

+ Sĩ tử: lôi thôi, vai đeo lọ → dáng vẻ luộm thuộm, nhếch nhác.

+ Quan trường: âm ọe, miệng thét loa → ra oai, nạt nộ nhưng đó là cái oai cố tạo, giả vờ.

- Nghệ thuật:

+ Sử dụng từ láy tượng thanh và tượng hình: âm ọe, lôi thôi.

+ Đối: lôi thôi sĩ tử >< âm ọe quan trường.

+ Đảo ngữ: Đảo trật tự cú pháp “lôi thôi sĩ tử”, “âm ọe quan trường”.

→ Sự láo nháo, lộn xộn, ô hợp của trường thi, mặc dù đây là một kì thi Hương quan trọng của nhà nước.

→ Cảnh trường thi phản ánh sự suy vong của một nền học vấn, sự lỗi thời của đạo Nho.

3. Hai câu luận

- Hình ảnh:

+ Quan sứ: Viên quan người Pháp đứng đầu bộ máy cai trị của tỉnh Nam Định được tiếp đón trọng thể.

+ Mụ đầm: vợ quan sứ, ăn mặc diêm dúa, điệu đà.

→ Sự phô trương, hình thức, không đúng nghi lễ của một kì thi.

+ Nghệ thuật đối: Lọng >< váy, trời >< đất, quan sứ >< mụ đầm → Thái độ mỉa mai, châm biếm hạ nhục bọn quan lại, thực dân.

→ Tất cả báo hiệu về một sự sa sút về chất lượng thi cử, bản chất của xã hội thực dân phong kiến.

4. Hai câu kết

- Tâm trạng thái độ của tác giả trước cảnh tượng trường thi: Ngao ngán, xót xa trước sự sa sút của đất nước. Thái độ mỉa mai, phẫn uất của nhà thơ với chế độ thi cử đương thời và đối với con đường khoa cử của riêng ông.
- Hai câu cuối như một lời nhắn nhủ các sĩ tử về nỗi nhục mất nước. Nhà thơ hỏi người nhưng cũng chính là hỏi mình.

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

- Nghệ thuật đối, đảo ngữ
- Ngôn ngữ có tính chất khẩu ngữ, trong sáng, giản dị nhưng giàu sức biểu cảm

2. Nội dung

Bài thơ ghi lại cảnh “nhập trường” vừa ghi lại cảnh lễ xướng danh qua đó nói lên tâm trạng đau đớn, chua xót của nhà thơ trước hiện thực mất nước, giao thời nhốn nháo, nhố nhăng.

III. LUYỆN TẬP

Câu 1 : Lê xướng danh khoa Đinh Dậu được viết bằng thể thơ gì?

- A. Song thất lục bát
- B. Thất ngôn tứ tuyệt
- C. Thất ngôn bát cú
- D. Thất ngôn trường thiên

Câu 2: Câu đề bài thơ thông báo về sự kiện gì?

- A.Theo lệ thường, kì thi Hương được tổ chức ba lần trong năm.
- B. Theo lệ thường, kì thi Hương được tổ chức ba năm một lần.
- C.Nhà nước tổ chức kì thi Hương hàng năm.
- D.Tất cả đều sai.

Câu 3: Sự xuất hiện của những nhân vật nào làm cho trường thi trở nên lố bịch nhất?

- A. Sĩ tử và quan trường
- B. Quan sứ và bà đầm
- C. Quan sứ và quan trường
- D. Quan trường và bà đầm

Câu 4: Giá trị tư tưởng ở hai câu kết bài thơ là:

- A. Tư tưởng yêu nước
- B. Tư tưởng nhân đạo
- C. Tư tưởng thân dân
- D. Tất cả đều đúng

Câu 5: Vì sao kì thi Hương lại phải tổ chức thi ở Trường Nam?

A. Vì Trường Nam tổ chức thi tốt hơn

B. Vì Trường Hà không tổ chức thi

C. Thực dân Pháp đánh chiếm Hà Nội, trường thi ở Hà Nội bị bãi bỏ, các sĩ tử phải thi ở trường Nam

D. Cả nước chỉ có duy trường thi duy nhất là trường Nam

Viết đoạn văn (khoảng 7 - 9 câu) phân tích một chi tiết có tính chất trào phúng mà em ấn tượng nhất trong bài thơ Lễ xướng danh khoa Đinh Dậu.

